

**Порядок інженерного
обладнання позицій
підрозділів зенітних ракетних
військ Повітряних сил
Збройних Сил України**

Методичні рекомендації розроблено у відділі оперативних стандартів і методики підготовки Повітряних Сил Центру оперативних стандартів і методики підготовки Збройних Сил України під загальним керівництвом начальника Головного управління підготовки — заступника начальника Генерального штабу Збройних Сил України та погоджено з Командуванням Повітряних Сил Збройних Сил України.

Розробники: Я. В. Білецький (керівник розробки), Г. А. Кіт, В. Л. Халява.

Методичні рекомендації передбачено для застосування Міністерством оборони України, Генеральним штабом Збройних Сил України та Повітряними Силами Збройних Сил України. Він може бути застосований в установах, закладах та організаціях усіх форм власності, що здійснюють підготовку (навчання) командирів підрозділів та військовослужбовців (військовозобов'язаних).

— МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ —

**ПОРЯДОК
ІНЖЕНЕРНОГО
ОБЛАДНАННЯ
ПОЗИЦІЙ ПІДРОЗДІЛІВ
ЗЕНІТНИХ РАКЕТНИХ
ВІЙСЬК
ПОВІТРЯНИХ СИЛ
ЗБРОЙНИХ
СИЛ УКРАЇНИ**

Видавництво
«Центр учбової літератури»
Київ — 2024

УДК 355:359(477)
П 60

Порядок інженерного обладнання позицій підрозділів зенітних ракетних військ Повітряних сил Збройних Сил України. Методичні рекомендації.— Київ: Центр учбової літератури, 2023. — 166 с.

ISBN 978-611-01-3288-6

Методичні рекомендації розроблено у відділі оперативних стандартів і методики підготовки Повітряних Сил Центру оперативних стандартів і методики підготовки Збройних Сил України під загальним керівництвом начальника Головного управління підготовки — заступника начальника Генерального штабу Збройних Сил України та погоджено з Командуванням Повітряних Сил Збройних Сил України.

Розробники: Я. В. Білецький (керівник розробки), Г. А. Кіт, В. Л. Халява.

Методичні рекомендації передбачено для застосування Міністерством оборони України, Генеральним штабом Збройних Сил України та Повітряними Силами Збройних Сил України. Він може бути застосований в установах, закладах та організаціях усіх форм власності, що здійснюють підготовку (навчання) командирів підрозділів та військовослужбовців (військовозобов'язаних).

ISBN 978-611-01-3288-6

© «Центр учбової літератури», 2024.

ЗМІСТ

	ВСТУП	7
	ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ	8
	ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ ТА УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ	11
1	ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	12
1.1	Сутність інженерного забезпечення	12
1.2	Завдання інженерного забезпечення	14
1.3	Основні принципи інженерного забезпечення	14
2	ІНЖЕНЕРНА РОЗВІДКА РАЙОНІВ РОЗГОРТАННЯ ПІДРОЗДІЛІВ ЗРВ	15
2.1	Завдання передового роз'їзду та рекогносцирувальної групи	16
2.2	Вимоги до позиції для розміщення засобів ЗРС (ЗРК)	17
2.3	Порядок роботи передового роз'їзду	17
2.4	Порядок роботи рекогносцирувальної групи	19
2.5	Порядок фортифікаційного обладнання позицій підрозділів	21
3	ІНЖЕНЕРНЕ ОБЛАДНАННЯ ПОЗИЦІЙ ДЛЯ ЗАСОБІВ ЗРК	22
3.1	Загальні положення	22
3.2	Розміщення засобів ЗРС (ЗРК) на позиціях	24
3.3	Інженерне обладнання позицій засобів безпосереднього прикриття	30
3.4	Обладнання позицій для підрозділів охорони та наземної оборони	31
3.4.1	Фортифікаційні споруди для ведення вогню	32
3.4.2	Траншеї (ходи сполучення)	35
3.4.3	Довгострокові споруди для ведення вогню	36
3.4.4	Фортифікаційні споруди для ведення вогню у лісисто-болотяній та скелястій місцевості	37
3.5	Фортифікаційні споруди для спостереження та управління вогнем	38
3.5.1	Пост візуального і хімічного спостереження	38
3.5.2	Фортифікаційні споруди для спостереження та управління вогнем	39
3.6	Фортифікаційні споруди для захисту особового складу	40
3.6.1	Відкрита щілина	41
3.6.2	Перекрита щілина	41
3.6.3	Сховища для захисту особового складу	42
3.7	Фортифікаційні споруди для захисту ОБТ, автомобільної техніки та засобів зв'язку	43
3.7.1	Тупикові укриття	44
3.7.2	Прохідні укриття	44
3.8	Фортифікаційні споруди для розгортання об'єктів забезпечення життєдіяльності та господарської діяльності	45

3.8.1	Споруди для розміщення особового складу	45
3.8.2	Споруди санітарно-гігієнічного призначення	50
3.8.3	Продовольчий пункт	56
3.8.4	Стоянка для автомобільного транспорту	59
3.8.5	Медичний пункт	59
3.8.6	Споруди для несення вартової та внутрішньої служби	62
3.9	Польовий табір	65
3.9.1	Житлова зона	67
3.6.2	Адміністративна зона	67
3.6.3	Паркова зона	67
4	УЛАШТУВАННЯ І УТРИМАННЯ ІНЖЕНЕРНИХ ЗАГОРОДЖЕНЬ	68
4.1	Невибухові інженерні загородження	68
4.1.1	Протитанкові невибухові інженерні загородження	69
4.1.2	Протипіхотні невибухові інженерні загородження	71
4.1.3	Протитранспортні невибухові інженерні загородження	75
4.1.4	Протидесантні невибухові інженерні загородження	77
4.2	Мінно-вибухові інженерні загородження	77
4.2.1	Протитанкові мінно-вибухові інженерні загородження	78
4.2.2	Протипіхотні мінно-вибухові інженерні загородження	78
4.2.3	Сигнальні міни інженерні загородження	79
4.3	Комбіновані інженерні загородження	80
5	МАСКУВАННЯ ТЕХНІКИ ТА ПОЗИЦІЙ ПІДРОЗДІЛІВ ЗРВ	81
5.1	ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	81
5.1.1	Організаційні заходи маскуваня	82
5.1.2	Інженерні заходи маскуваня	82
5.1.3	Технічні заходи маскуваня	82
5.1.4	Організація маскуваня	83
5.2	Способи маскуваня	83
5.2.1	Скритність	83
5.2.2	Імітація	84
5.2.3	Демонстративні дії	85
5.3	Порядок здійснення маскуваня	85
5.3.1	Маскуваня від оптико-електронних засобів розвідки	85
5.3.2	Маскуваня від засобів радіолокаційної розвідки	85
5.3.3	Маскуваня від засобів теплової розвідки	85
5.4	Маскуваня об'єктів (позицій) з використанням табельних засобів	86
5.4.1	Маскувальне фарбування озброєння та військової техніки	86
5.4.2	Маски-перекриття	87
5.4.3	Табельні комплекти маскуваня	88
5.4.4	Дими	91

5.5	Маскування об'єктів (позицій) з використання природних та підручних матеріалів	92
5.5.1	Маскування об'єктів (позицій) з використання природних масок	92
5.5.2	Маскування об'єктів (позицій) з використання штучних масок	93
5.5.3	Маскування особового складу	95
5.5.4	Маскування фортифікаційних споруд для ведення вогню	95
5.5.5	Маскування фортифікаційних споруд для спостереження та управління вогнем	96
5.5.6	Маскування фортифікаційних споруд для захисту особового складу	97
5.5.7	Маскування фортифікаційних споруд для захисту техніки	98
5.5.8	Маскування енергетичних засобів від теплових випромінювань	99
5.5.9	Маскування від акустичних засобів розвідки противника	100
5.5.10	Маскувальне фарбування матеріальної частини	102
5.6	Створення хибних об'єктів (позицій)	104
6	ДОБУВАННЯ ТА ОЧИЩЕННЯ ВОДИ ТА ОБЛАДНАННЯ ПУНКТИВ ВОДОПОСТАЧАННЯ	105
6.1	Загальні положення	105
6.2	Порядок добування води	105
6.3	Порядок очищення води	106
6.3.1	Знезаражування води	107
6.3.2	Освітлення води	107
6.3.3	Знешкодження води	108
6.3.4	Опріснення води	108
6.4	Обладнання пунктів водопостачання	108
Додатки:		
1	Основні характеристики землерийної інженерної техніки, яка використовується для фортифікаційного обладнання позицій військових частин (підрозділів) ЗРВ Повітряних Сил Збройних Сил України	110
2	Конфігурація та розміри окопів для підрозділів охорони та наземної оборони позицій	112
3	Конфігурація та розміри траншей (ходів сполучення)	115
4	Варіанти конфігурації та розмірів довгострокових споруд для ведення вогню	116
5	Варіанти обладнання напівзаглиблених (насипних) фортифікаційних споруд для ведення вогню	117
6	Варіанти конфігурації та розміри споруд для спостереження та управління вогнем	119
7	Варіанти конфігурації та розміри споруд для захисту особового складу	121
8	Варіанти конфігурації та розміри споруд для захисту автомобільної техніки та засобів зв'язку підрозділу	125
9	Варіанти та розміри споруд для розміщення особового складу	127

10	Порядок обладнання блок-постів	132
11	Варіант обладнання польового табору	135
12	Конфігурація та розміри невибухових інженерних загороджень, які можуть обладнуватись	139
13	Порядок оформлення звітної документації на встановлені мінні поля, групи мін та окремі міни (фугаси)	142
14	Технічні характеристики основних протитанкових мін та порядок їх установки	146
15	Технічні характеристики основних протипіхотних мін та порядок їх установки	148
16	Варіанти встановлення масок-перекриттів	155
17	Склад та варіанти встановлення табельних комплектів маскуваня	157
18	Способи постановки аерозольних завіс та норми витрат димових шашок	160
19	Характеристика засобів польового водопостачання	165
	СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ (ДЖЕРЕЛ)	168

ВСТУП

Ведення бойових дій в сучасних умовах характеризується різкими, швидкими та іноді неочікуваними змінами обстановки. Такі зміни обстановки під час підготовки та в ході ведення бойових дій в сучасних умовах вимагають від особового складу військових частин (підрозділів) бути готовими до зміни позицій. Зміна позицій військовими частинами (підрозділами) потребує здійснення інженерного обладнання позицій та місць їх дислокації, позицій для засобів безпосереднього прикриття та наземної оборони, місць розташування ОВТ, МТЗ тощо.

Ці методичні рекомендації мають метою надати допомогу командирам військових частин (підрозділів) з питань інженерного обладнання позицій підпорядкованих підрозділів.

ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ

Бліндаж – польова фортифікаційна споруда закритого типу, розрахована на 4–8 військовослужбовців, що захищає їх від стрілецької зброї, осколків снарядів, мін, запалювальних снарядів, забезпечує спостереження за противником, управління вогнем підрозділів та відбиття нападу противника в разі необхідності.

Блокпост – загороджувальний, укріплений контрольно-пропускний пункт, який охороняє озброєний підрозділ, здатний самостійно тримати кругову оборону протягом певного часу.

Відкрита щілина – фортифікаційна споруда відкритого типу для захисту особового складу від вогню стрілецької зброї та частково від осколків гранат, снарядів, мінометних мін та авіабомб.

Змішане мінне поле – мінне поле, на якому встановлені як протитанкові, так і протипіхотні міни.

Інженерна підготовка військ – навчання особового складу підрозділу, частин та з'єднання родів військ і спеціальних військ виконанню завдань інженерного забезпечення при підготовці та у ході бойових дій, складова частина бойової підготовки.

Інженерна розвідка – добування, збір і вивчення даних про місцевість, її властивості, а також наслідки застосування противником зброї масового ураження.

Інженерні загородження – узгоджена між собою система перешкод, яка створена та застосовується з метою виявлення, направлення, обмеження, затримки чи припинення руху військ противника, а також для нанесення їм додаткових втрат у живій силі та техніці.

Контрольно-пропускний пункт – споруда (ділянка місцевості), в якій несе службу спеціально призначений озброєний наряд, призначений для попередження несанкціонованого перетину меж району розташування (розгортання) військових частин (підрозділів, польових таборів) всіма видами транспорту та людьми, недопущення провезення (пронесення) будь-яких видів зброї, боєприпасів, документів та інших МТЗ при в'їзді (виїзді) в (з) району розгортання військових частин (підрозділів, польового табору).

Маскування – комплекс заходів, направлених на підвищення живучості військ шляхом приховування від противника розміщення елементів бойового порядку, стану бойової готовності та боєздатності сил і засобів, дій військових частин (підрозділів) та тактико-технічних характеристик ОВТ та введення противника в оману стосовно положення, стану, характеру та замислу дій своїх військ.

Міна – інженерний боєприпас, призначений для ураження особового складу, озброєння та військової техніки противника. Залежно від призначення та типу міна може розміщуватися під землею (водою або іншою поверхнею), на землі (воді, поверхні) або над землею чи іншою поверхнею. Міна активується та підривається внаслідок присутності, наближення або контакту

безпосереднього або іншого) з особовим складом або транспортним засобом (наземним, надводним або підводним).

Міне поле – ділянка місцевості, на якій встановлено міни.

Норматив з бойової підготовки – часовий, кількісний та якісний показник виконання визначених завдань, прийомів і дій окремими військовослужбовцями або підрозділами, пов'язаних із застосуванням зброї та військової техніки у ході бойової підготовки.

Окоп – фортифікаційна споруда відкритого типу для ведення вогню, спостереження, прихованого розташування особового складу, та захисту особового складу від вогневих засобів ураження противника.

Перекрита щілина – фортифікаційна споруда закритого типу для захисту особового складу від вогневих засобів ураження противника та його короткотривалого укриття від холоду і негоди.

Польовий табір – спеціально відведена ділянка місцевості де розташовані одна або декілька військових частин (підрозділів), які розміщуються в наметових містечках (спорудах), на стоянках озброєння і військової техніки, складах тощо.

Противіхотна міна – міна, яка призначена для знищення особового складу противника, її підрив здійснюється внаслідок контакту з нею людини або дистанційно.

Спостережний пост – позиція, обладнана для забезпечення постійного прихованого спостереження за противником і місцевістю у всій смузі відповідальності.

Траншея – фортифікаційна споруда відкритого типу для ведення вогню вздовж фронту, спостереження, прихованого розташування сил і засобів, їх маневру в ході бою та захисту особового складу від вогневих засобів ураження противника.

Фортифікаційна споруда (польова) – обладнана вогнева позиція або укриття тимчасового характеру, спорудження якої (якого) може бути здійснено реальними силами військових підрозділів і яке потребує не більше ніж мінімального військово-інженерного контролю та залучення технічних засобів.

Фортифікаційна споруда для ведення вогню – обладнана вогнева позиція для ведення вогню, спостереження, прихованого розташування сил і засобів охорони та оборони, їх маневру в ході бою та захисту особового складу від вогневих засобів ураження противника.

Фортифікаційна споруда для захисту озброєння та військової техніки – фортифікаційна споруда відкритого типу для створення найбільш сприятливих умов для підвищення ефективності захисту екіпажів (обслуг) під час бойової роботи, підвищення живучості озброєння та військової техніки при вогневому впливі засобів ураження противника.

Фортифікаційна споруда для захисту особового складу – польова фортифікаційна споруда призначена для захисту особового складу від вогневих засобів ураження противника та його укриття від холоду і негоди.

Фортифікаційне обладнання – побудова на місцевості в смузі оборони різних фортифікаційних споруд у відповідності з рішенням командира.

Фортифікаційні споруди для спостереження – обладнані позиції для забезпечення постійного спостереження за противником і місцевістю, повітряною обстановкою, радіаційною (хімічною) обстановкою в зоні відповідальності та управління вогнем підпорядкованих підрозділів.

ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ ТА УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

Скорочення та умовні позначення	Повне словосполучення та поняття, що скорочується
БМП	Бойова машина піхоти
БТР	Бронетранспортер
ВТЗ	Високоточна зброя
ДЕС	Дизельна електрична станція
ЗІП	Запасні частини, інструменти та приладдя
ЗМУ	Зброя масового ураження
зрбатр	Зенітна ракетна батарея
зрбр (зрп)	Зенітна ракетна бригада (зенітний ракетний полк)
ЗРВ	Зенітні ракетні війська
зрдн	Зенітний ракетний дивізіон
ЗРЛ	Засоби радіолокації
КП	Командний пункт
МТЗ	Матеріально-технічні засоби
НАТО (НАТО)	Організація Північноатлантичного договору (North Atlantic Treaty Organization)
ОВТ	Озброєння та військова техніка
ПЗУ	Пускозаряджальна установка
ПК	Пусковий комплекс
ПММ	Пальне і мастильні матеріали
ППО	Протиповітряна оборона
ПТП	Пересувна трансформаторна підстанція
ПУ	Пускова установка
РЛС	Радіолокаційна станція
РПН	Радіолокатор підсвічування та наведення
САУ	Самохідна артилерійська установка
СВУ	Самохідна вогнева установка
СВЦ	Станція виявлення та цілевказання
GPS	Global position system – система глобального позиціонування для визначення координат об'єкта в просторі

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Досвід проведення Антитерористичної операції на території Донецької та Луганської областей та операції Об'єднаних сил а також збройних конфліктів останніх років показав, що інженерне забезпечення бойових дій військ (сил) є одним з найважливіших видів бойового забезпечення, запорукою успішної підготовки та виконання поставлених бойових завдань в умовах сучасних збройних конфліктів.

Якісне та своєчасне виконання заходів інженерного обладнання позицій підрозділів призводить до зменшення втрат серед особового складу та ОВТ, захисту його від засобів ураження противника та більшою стійкістю оборони своїх військ (сил). Особливо це стосується ситуацій, коли противником застосовується високоточні засоби ураження.

Крім того, важливе значення має завчасне, до початку бойових дій, обладнання позицій підрозділів протиповітряної оборони та їх маскування, адже наявність в арміях сучасних провідних держав світу супутників-розвідників дозволяє завчасно виявити позиції цих підрозділів та перший удар нанести саме по ним для успішного виконання завдання щодо завоювання переваги у повітрі.

Досвід проведення об'єднаними збройними силами НАТО операцій “Буря в пустелі”, “Союзнацька сила” та інших показав, що завдяки завчасному розосередженню та правильному виконанню заходів інженерного забезпечення та обладнання позицій військових частин та підрозділів ППО збройних сил Іраку та Югославії вдалось значно зменшити їх втрати (до 50% від запланованих) в ході першого масованого ракетно-авіаційного удару, а використання хибних та удаваних позицій дозволило відволікти частину сил та засобів повітряного нападу від нанесення ударів по інших об'єктах.

В той же час аналіз ведення бойових дій та тактики застосування засобів повітряного нападу в ході воєнного конфлікту в Лівії у 2011 році показав, що недостатня увага заходам інженерного забезпечення та маскуванню у поєднанні зі статичним розташуванням сил та засобів ППО Лівії призвело до того, що вона фактично була повністю знищена в перші три доби ведення бойових дій.

Наведені факти показують важливість виконання завдань інженерного забезпечення, що, в свою чергу, є одним з важливих принципів бойового застосування військових частин (підрозділів) зенітних ракетних військ. Особливого значення він має для створення ефекту раптовості дій для противника, особливо при веденні бойових дій підрозділами ЗРВ в нових позиційних районах, а також при стрільбі із засідок.

1.1. Сутність інженерного забезпечення

Інженерне забезпечення – один з видів оперативного (бойового) забезпечення, являє собою комплекс заходів щодо інженерної підготовки військ (сил), об'єктів та місцевості, які здійснюються з метою створення необхідних умов для підтримання військ у постійній бойовій готовності, їх прихованого

розташування, розгортання і успішного здійснення маневру, виконання поставлених бойових завдань, підвищення живучості й захисту військ від усіх засобів ураження, ліквідації наслідків ударів противника, а також для нанесення втрат противнику в живій силі та бойовій техніці.

Досягнення мети інженерного забезпечення здійснюється шляхом виконання ряду завдань, основними з яких є:

- інженерна розвідка;
- фортифікаційне обладнання районів (позицій) військ (сил);
- улаштування і утримання інженерних загороджень та здійснення руйнувань;
- підготовка і утримання шляхів руху військ (сил);
- подолання загороджень і руйнувань та влаштування проходів через перешкоди;
- улаштування і утримання переправ;
- експлуатація та технічне прикриття військових автомобільних доріг;
- розмінування місцевості і об'єктів;
- маскування військ (сил) і об'єктів;
- добування і очищення води та обладнання пунктів водопостачання;
- технічний супровід виконання інженерних завдань.

Зміст інженерного забезпечення визначається замислом бою, характером завдань, які вирішуються, бойовим порядком військ, а також умовами місцевості і погоди, характером дій противника, його можливостями щодо використання сучасних засобів розвідки і ураження, наявністю і можливостями інженерних сил та засобів.

Завдання інженерного забезпечення виконуються силами самих військ (військовими частинами і підрозділами родів військ, спеціальних військ). На інженерні війська (підрозділи) покладається виконання завдань інженерного забезпечення, які вимагають спеціальної підготовки особового складу і використання інженерної техніки.

Особливістю інженерного забезпечення бойових дій військових частин (підрозділів) зенітних ракетних військ Повітряних Сил Збройних Сил України є те, що виконання частини завдань інженерного забезпечення починається, як правило, в умовах мирного часу за відсутності на загрозових напрямках достатньої кількості розгорнутих угруповань військ, у тому числі частин і військових частин (підрозділів) інженерних військ.

Успішне виконання завдань інженерного забезпечення досягається:

- правильним розумінням посадовими особами всіх ступенів завдань інженерного забезпечення;
- високим рівнем інженерної підготовки особового складу;
- максимальною самостійністю підрозділів у виконанні завдань інженерного забезпечення;

грамотним застосуванням доданих інженерних підрозділів та тісною взаємодією з ними;

розумним використанням захисних та маскувальних властивостей місцевості, місцевих будівельних матеріалів і засобів інженерного озброєння;

виконанням завдань інженерного забезпечення з повним напруженням сил підрозділів та з урахуванням їх постійної готовності до ведення бойових дій.

1.2. Завдання інженерного забезпечення

Основними завданнями інженерного обладнання позицій підрозділів зенітних ракетних військ Повітряних Сил Збройних Сил України є:

інженерна розвідка районів розгортання позицій підрозділів ЗРВ;
фортифікаційне обладнання позицій командних пунктів та підрозділів;
улаштування і утримання інженерних загороджень;
підготовка і утримання шляхів маневру, підвезення та евакуації техніки;
маскування позицій та ОБТ;
добування і очищення води та обладнання пунктів водопостачання.

1.3. Основні принципи інженерного забезпечення

Основними принципами інженерного забезпечення бойових дій Повітряних Сил є:

висока бойова готовність інженерних сил і засобів до виконання завдань у будь-яких умовах обстановки;

зосередження інженерних сил і засобів для вирішення основних завдань;

максимальна самостійність військових частин родів військ і спеціальних військ у виконанні завдань інженерного забезпечення;

застосування частин (підрозділів) інженерних військ у відповідності з їх призначенням;

тісна взаємодія військових частин (підрозділів) інженерних військ з військовими частинами (підрозділами) інших родів військ і спеціальних військ;

широке застосування інженерного озброєння і, перш за все, інженерної техніки та боєприпасів;

наявність і своєчасне відновлення резерву сил і засобів для здійснення інженерного забезпечення.

2. ІНЖЕНЕРНА РОЗВІДКА РАЙОНІВ РОЗГОРТАННЯ ПІДРОЗДІЛІВ ЗРВ

Інженерна розвідка місцевості і об'єктів здійснюється інженерними підрозділами і підрозділами зенітних ракетних військ (передовими роз'їздами та позаштатними рекогносцирувальними групами, відділеннями розвідки та

подолання загороджень) для своєчасного добування даних про місцевість (район) де планується виконувати бойове завдання.

Під час інженерної розвідки також погоджується відведення ділянки місцевості для розміщення підрозділів з місцевими органами державної влади.

При проведенні інженерної розвідки за мирного часу визначаються:

захисні та маскуючі особливості місцевості, їх вплив на виконання заходів інженерного забезпечення;

характер та особливості рельєфу, глибина залягання ґрунтових вод та категорія ґрунтів, можливості використання інженерної техніки;

наявність, стан та пропускна здатність доріг, шляхопроводів, мостів та інших переправ і можливість використання основних, запасних маршрутів маневру, підвозу та евакуації;

місцезнаходження і стан джерел води, умови забезпечення військ водою; характер і стан водних та інших природних перешкод, наявність гідротехнічних споруд, атомних електростанцій та інших потенційно небезпечних об'єктів, які можуть впливати на хід ведення бойових дій;

можливість проходження бойової, спеціальної техніки, транспортних засобів по місцевості та шляхи обходу важкопрохідних ділянок при виникненні можливих руйнувань, зон затоплення; наявність місцевих будівельних матеріалів, які можливо використати в ході інженерного обладнання позицій.

При веденні інженерної розвідки у ході бойових дій особлива увага звертається на визначенні:

ступеню і характеру пошкоджень фортифікаційних споруд та інших елементів інженерного обладнання на позиціях і об'єктах;

стану доріг і переправ на маршрутах маневру, підвозу та евакуації і можливостей їх використання; характеру та меж руйнувань, завалів, затоплень, пожеж і шляхів їх обходу або подолання;

місць для обладнання нових позицій та розташування підрозділів, наявності і характеру мінно-вибухових загороджень, а також встановлених засобів дистанційного мінування противника на шляхах маневру, підвозу, евакуації та в районах розгортання підрозділів.

Інженерна розвідка районів розгортання підрозділів зенітних ракетних військ та шляхів руху до них здійснюється передовими роз'їздами (рекогносцирувальними групами).

2.1. Завдання передового роз'їзду та рекогносцирувальної групи

Основними завданнями передових роз'їздів (рекогносцирувальної групи) військових частин (підрозділів) зенітних ракетних військ є:

розвідка місцевості та маршрутів руху похідних колон, місць привалів та відпочинку;

розвідка, перевірка та підготовка ділянок місцевості під позиції;

визначення стану доріг та переправ, виявлення заражених ділянок, пошук шляхів їх обходу.

Начальником передового роз'їзду призначається підготовлений офіцер.

В зенітній ракетній бригаді (полку) для зміни позиції командного пункту передовий роз'їзд очолює, як правило, начальник інженерної служби. В озрдн (зрдн) передовий роз'їзд очолює, як правило, начальник штабу дивізіону. В батареї передовий роз'їзд очолює, як правило, заступник командира батареї.

До складу передового роз'їзду входять:

- один-два офіцери підрозділу;
- хімік-дозиметрист;
- фахівці інженерної служби;
- радист (радіотелефоніст);
- водій транспортного засобу.

За рішенням командира бригади (полку) до складу передового роз'їзду підрозділу можуть призначатися начальник інженерної служби та особовий склад інженерного відділення. Техніка інженерного відділення використовується для підготовки доріг по маршруту руху похідних колон збр (зрп) та надання допомоги особовому складу підрозділів збр (зрп) в інженерному обладнанні елементів позиції.

Матеріальне забезпечення передового роз'їзду включає: карту місцевості (масштабу 1:100 000 та/або 1:200 000), радіостанцію, теодоліт, бусоль, бінокль, компас, мірну стрічку, засоби для позначення місць розміщення ОВТ, ЗПІ та інших МТЗ, прилади радіаційної та хімічної розвідки, переносні знаки обгороджування ділянок зараження, шанцевий інструмент, засоби індивідуального захисту та транспортні засоби. Крім того, рішенням командира бригади (полку) (старшого командира) до складу матеріального забезпечення передового роз'їзду можуть включатись GPS-навігатори, електронні карти місцевості з пристроями для їх відображення, прилади нічного бачення та інші необхідні матеріальні засоби.

Інженерне відділення повинно мати транспортні засоби, інженерне майно для ремонту доріг і мостів, емності для води, а в зимовий час – агрегат для підігрівання води.

2.2. Вимоги до позиції для розміщення засобів ЗРС (ЗРК)

Ділянка місцевості під стартову позицію ЗРК повинна відповідати таким умовам:

- забезпечувати допустимі кути закриття для радіолокаційних засобів ЗРС (ЗРК) на усіх напрямках;

- у радіусі 5-20 км від позиції, як правило, не повинно бути протяжних лощин та русел річок з широкими заглибленими долинами;

- мати необхідну щільність ґрунту;

забезпечувати пряму радіовидимість між позицією та підпорядкованими підрозділами, а також вищими КП;
не мати джерел радіоперешкод;
мати під'їзні шляхи, що забезпечують швидке зайняття і залишення позицій, а також підвезення ракет;
мати внутрішні дороги, що дозволяють здійснювати маневр ракетами;
забезпечувати захист від вражаючих факторів ЗМУ;
за можливості мати природне маскування або забезпечувати можливість штучного маскування;
забезпечувати можливість проведення інженерних робіт з найменшою витратою сил і засобів.

Ухил майданчиків на позиціях підрозділів ЗРВ не повинні перевищувати 4°, у тому числі для уніфікованої вишки 40В6М – не більше 2°, а для вантажопідійомних засобів – не більше 3°.

У будь-якому напрямку майданчики мають бути рівними.

Крім того, майданчики повинні забезпечувати добру видимість природних (штучних) орієнтирів, а також забезпечувати взаємну видимість засобів ЗРС (ЗРК) для проведення їх орієнтування відносно центру позиції.

За необхідності на ділянці місцевості планується спорудження насипів для забезпечення мінімальних кутів закриття радіолокаційних засобів ЗРС (ЗРК). За необхідності деякі з них (наприклад, РПН) також можуть встановлюватись на уніфіковані вишки.

Якщо ділянка місцевості не має потрібної щільності ґрунту, під час розміщення на ній засобів ЗРС (ЗРК) проводиться укріплення ґрунту або під опорні плити домкратів для горизонтування засобів ЗРС (ЗРК) додатково підкладаються опорні подушки, що збільшують площу контакту домкратів з ґрунтом.

2.3. Порядок роботи передового роз'їзду

Під час слідування до місця розгортання засобів КП та підрозділів бригади (полку) передовий роз'їзд веде радіаційну, хімічну, первинну бактеріологічну (біологічну) розвідку, а також забезпечує безпосередню охорону і самооборону.

На шляху слідування інструктор-дозиметрист веде радіаційну розвідку шляхом регулярного вмикання індикатора радіоактивності або рентгенометра; хімічну розвідку – за зовнішніми ознаками і за допомогою приладу хімічної розвідки. Про результати доповідає начальникові передового роз'їзду.

Начальник передового роз'їзду при зустрічі на маршруті руху ділянок зараження, руйнувань, пожеж, завалів доповідає про це командирові (начальникові штабу) бригади (полку, дивізіону), визначає та встановлює шляхи їх обходу. За неможливості обходу великих зон радіоактивного зараження в цілях виявлення можливості подолання організовує розвідку зараженої ділянки маршруту. Результати розвідки доповідає командир

(начальнику штабу) бригади (полку, підрозділу). Ділянки зараження маршрутів руху і шляху їх обходу позначаються знаками.

За високих рівнів радіоактивного зараження залежно від обстановки і умов місцевості командир бригади (полку, підрозділу) може поставити начальникові передового роз'їзду завдання на розвідку нового маршруту руху або припинити розвідку до зниження високих рівнів радіації.

Начальник передового роз'їзду, прибувши в район нової позиції, ставить завдання інструкторові-дозиметристові на ведення радіаційної, хімічної і первинної бактеріологічної (біологічної) розвідки, визначає ділянки місцевості для розміщення елементів бойового порядку підрозділу, уточнює місця підключення ПТП до промислової електромережі, рівень залягання ґрунтових вод, намічає місце крайньої зупинки підрозділу та повідомляє його командирові.

Крім того, начальник передового роз'їзду вибирає та уточнює стан та розташування на місцевості:

майданчиків для розміщення засобів ЗРС (ЗРК) (антенних постів, апаратних контейнерів, пускових (самохідних вогневих, пускозаряджальних) установок, засобів енергозабезпечення та інших засобів;

майданчики для розміщення засобів зв'язку;

майданчики для розміщення штатних та доданих засобів розвідки;

майданчики для розміщення ПТП, ЗПП;

місця для стоянки вантажопідійомної техніки та транспортних машин;

місця для встановлення засобів безпосереднього прикриття та посту візуального спостереження;

орієнтири для засобів ЗРС (ЗРК), які потребують орієнтування;

під'їзні шляхи та порядок їх використання.

Місця встановлення засобів ЗРС (ЗРК) та інших засобів позначають, як правило, встановленням позначок, на яких позначають засоби, які заплановані для розміщення в даному місці.

Робота передового роз'їзду повинна бути закінчена з таким розрахунком, щоб у момент прибуття колони підрозділу бригади (полку) до місця крайньої зупинки:

були підготовлені під'їзні шляхи до майданчиків для розміщення засобів ЗРС (ЗРК);

уточнені положення природних орієнтирів для радіолокаційних засобів, антенних постів та ПУ (СВУ, ПЗУ);

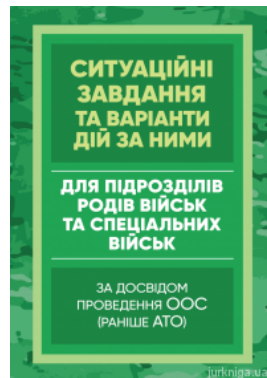
визначені географічні координати (X , Y , Z) точок стояння радіолокаційних засобів ЗРС (ЗРК) (антенних постів РЛС, РПН, СНР, РЛВ, СВЦ), проведено топогеодезичне прив'язування елементів бойового порядку, намічені та позначені під'їзні шляхи до орієнтирів;

визначені реальні кути закриття для засобів ЗРС (ЗРК), для яких потрібно обчислити реальну зону видимості та поразки на малих та гранично малих висотах;

Книги, які можуть вас зацікавити

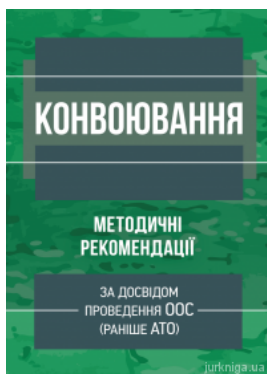
Закон України "Про Національну гвардію України"

Методичні рекомендації "Ситуаційні завдання та варіанти дій за ними для підрозділів родів військ та спеціальних військ" (за досвідом...

Методичні рекомендації з планування та організації бою за стандартами НАТО (штаб бригади (батальйону) та їм рівних)

Конвоювання (за досвідом проведення ООС (раніше АТО))

Військова розвідка. Навчальний посібник

Головне управління розвідки Міністерства оборони України. Історія, сучасний стан, основні нормативні акти, коментарі і роз'яснення

Перейти до галузі права
Військове право

[Перейти на сайт](#) →